

Obsah

ÚVOD 9

OBECNÉ ZÁKLADY ESTETICKÉHO PROŽITKU

1. CO JE ESTETICKÉ? 13

Estetické, krása, vznešenost – povaha estetického soudu –
„postmoderní“ exploze estetického myšlení, estetické prožívání a umění

2. OŠKLIVOST JAKO NUTNÝ NEGATIVNÍ PÓL
ESTETICKÉHO PROŽÍVÁNÍ 35

Cesta k formulaci kategorie ošklivosti – šerednost v životě a v umění –
romantická a realistická rehabilitace ohyzdného – současný návrat škaredého –
fragment: torzo a pahýl – existenciální hnus a nechut

3. ČLOVĚK A PŘEDMĚTY JAKO NOSITELÉ ESTETICKÝCH VÝZNAMŮ 59

Půvab, graciéznost, elegance jako estetické hodnoty –
estetická funkce, hodnota a norma – distanční a nedistanční smysly –
synestézie – příroda zakoušená skrze kulturní významy

4. MĚŘÍTKA ESTETICKÉHO HODNOCENÍ 77

Harmonie a disharmonie, symetrie a asymetrie, míra – smyslové kvality
jako měřítko a pitoresknost – existuje estetický princip v přírodě?
– přírodní formy, „neadresné jevy“ – exkurs: fraktální struktury přírody

ESTETIKA MYŠLENKOVÉHO DĚNÍ

5. ESTETIKA MYŠLENÍ A TVORBY 101

Fantazie – imaginace – intuice – metafora v umění, ve vědě a v životě vůbec –
estetika myšlenkových struktur ve vědě a umění

6. ESTETIKA SYMBOLŮ 127

Svět člověka jako universum myšlených i věcných symbolů –
symbol v umění a estetickém prožitku – estetická povaha životních
a společenských symbolů – symbolické vnímání předmětného prostředí

7. ESTETIKA JAZYKA 143

Normované a nenormované estetično – styl vyjadřování jako tvůrčí problém –
propasti politické fráze – fráze jako kýč běžné řeči

ESTETIKA TĚLA

8. ESTETIKA TĚLA I. 187

Horizonty vnímání těla a jeho reprezentace ve veřejném prostoru a zevnitř –
klasický a novověký tělesný kánon versus „kosmické tělo“

9. ESTETIKA TĚLA II.	203
Sex a krása – tělo ve výtvarném umění: proměny klasického kánonu – moderní hledání sebe sama tělem – postmoderní pátrání po identitě	
10. ZPORNOGRAFIČTĚLÉ TĚLO A SADOMASOCHISMUS	217
Tělo jako předmět pornografie – sadosochismus jako estetická anihilace	
11. O HRANICI MEZI EROTIČNOSTÍ A PORNOGRAFIČNOSTÍ UMĚLECKÉHO DÍLA	227
Tělo v symbolické reprezentaci, akt a pomezí erotického umění a pornografie – zobrazení ženského těla v kulturních dějinách – mužské tělo v průběhu věků v uměleckém podání – zpodobení dvojice žena – muž – reprezentace pohlavního aktu – pojetí gay erotiky – pojednání lesbické erotiky – tělo vyzrazené v intimitě	
<i>MEZI ESTETIKOU VÝLUČNOSTI A KAŽDODENNOSTI</i>	
12. FORMY ESTÉTSTVÍ	259
Dandysmus – estétství	
13. PROPADLA VKUSU: KÝČ A SNOBISMUS	269
Kýč jako falešná intence – nezbytnost kýče – exploze kýče v kultuře masmédií – snobismus jako estetický problém	
14. ESTETIKA SITUACE, UDÁLOSTI A DESIGN	289
Estetika situací – událost jako estetický zážitek – estetické principy provozu – design a estetická tvorba věcného prostředí – vkus a móda	
Resumé – shrnutí a závěry	313
Summary and conclusions	316
Poznámky	319
Literatura	336
Výběr jmen a pojmů užitých v monografii	345
Citované reprodukce	359
Jmenný rejstřík	361